

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фтизіопульмонології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

17 вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ СТОМАТОЛОГІВ З ПАЦІЄНТАМИ,
ХВОРИМИ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ»**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 221 «Стоматологія»

Освітньо-професійна програма: Стоматологія

Робоча програма складена на підставі освітньо-професійної програми «Стоматологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 221 «Стоматологія» галузь знань 22 «Охорона здоров'я» ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 8 від 29 червня 2023 року).

Розробники:

Професор кафедри, д.мед.н., проф. Мацегора Н. А.

Асистент кафедри Зайцев А.С.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фтизіопульмонології
Протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Завідувачка кафедри

 Ніна МАЦЕГОРА

Погоджено із гарантом ОПП

 Анатолій ГУЛЮК

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з стоматологічних дисциплін
Протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Голова предметної циклової методичної
комісії з стоматологічних дисциплін

 Володимир КРИКЛЯС

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри професійної патології і
функціональної діагностики та фтизіопульмонології

Протокол № 1 від "04" вересня 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Александр Ткачев
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від " ____ " _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість:	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<i>Денна форма навчання</i> <i>Вибіркова дисципліна</i>
Кредитів: 3,0	Спеціальність 221 «Стоматологія»	<i>Рік підготовки: 4</i>
Годин: 90	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Семестри 7 - 8</i>
Змістових модулів: немає		<i>Лекції (0 год.)</i>
		<i>Семінарські / Практичні (30 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (60 год.)</i>
		<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>
		<i>Форма підсумкового контролю – залік</i>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання

Мета: оволодіння комплексом знань, вмінь, навичок з проведення протиепідемічних заходів у вогнищі туберкульозної інфекції, що спрямовані на попередження нових випадків інфікування та захворювання на туберкульоз контактних осіб.

Завдання:

1. Вивчити особливості роботи стоматологів з пацієнтами, хворими на туберкульоз.
2. Оволодіти знаннями про туберкульозний процес, умови інфікування та захворювання.
3. Опанувати знаннями про осередок туберкульозної інфекції.
4. Набути навичок та вмінь визначати клінічні критерії випадків ТБ.
5. Оволодіти знаннями та вмінням впроваджувати алгоритм дій фахівців закладів/служб в рамках здійснення епідеміологічного нагляду за ТБ.
6. Оволодіти порядком проведення епіднагляду за контактними особами з випадком ТБ.
7. Опанувати профілактичні заходи у осередку туберкульозної інфекції.
8. Оволодіти стандартами якості епідеміологічного нагляду за ТБ та інфекційного контролю у стоматології.
9. Оволодіти знаннями про заходи та засоби щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, хворими на туберкульоз.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

Загальних (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичній діяльності.
- ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК8. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальних (СК):

- СК1. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні данні.
- СК2. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних

досліджень.

СК5. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати підходи, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

СК14. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області.

Програмних результатів навчання (ПРН):

- ПРН 1. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за переліком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати вірогідний нозологічний або синдромний попередній клінічний діагноз стоматологічного захворювання (за переліком 2) .
- ПРН 3. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, рентгенологічні, функціональні та/або інструментальні) за переліком 5, пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини і щелепно-лицевої області для проведення диференційної діагностики захворювань (за переліком 2).
- ПРН 6. Планувати та втілювати заходи профілактики стоматологічних захворювань серед населення для запобігання розповсюдження стоматологічних захворювань.
- ПРН 7. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної медикаментозної та не медикаментозної профілактики стоматологічних захворювань.
- ПРН 8. Визначати підхід, план, вид та принцип лікування стоматологічного захворювання (за переліком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- ПРН17. Дотримуватися здорового способу життя, користуватися прийомами саморегуляції та самоконтролю.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- особливості роботи стоматологів з пацієнтами, хворими на туберкульоз;
- клінічні ознаки, підозрілі на туберкульоз, тактика лікаря-стоматолога;
- алгоритм діагностики легеневого туберкульозу;
- діагностику та диференційну діагностику туберкульозу щелепно-лицевої зони та порожнини рота;
- особливості діагностики ТБ/ ВІЛ, ТБ / ВІЛ / вірусні гепатити В та С;
- поняття про осередок туберкульозної інфекції. Категорії осередків за ступенем епідемічної небезпеки;
- інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний захист;
- первинну профілактику (вакцинація БЦЖ);
- вторинну профілактику (хіміопрофілактику) туберкульозу, показання, методику проведення;
- санітарну та санітарно-освітню профілактику, їх завдання;
- антимікобактеріальні засоби та режими лікування хворих на туберкульоз;
- клініко-лабораторний та інструментальний моніторинг за якістю та ефективністю лікування;
- профілактичні протитуберкульозні заходи на стаціонарному та амбулаторному етапах лікування хворих на ТБ та категорії диспансерного обліку;
- заходи щодо профілактики туберкульозу серед осіб, які працюють в протитуберкульозних установах;
- стандарти якості епідеміологічного нагляду за ТБ та інфекційного контролю;

- про заходи та засоби, спрямовані на попередження інфікування при проведенні стоматологічної допомоги хворим на туберкульоз.

Вміти:

- опанувати вміння діагностувати різноманітні клінічні форми туберкульозу;
- характеризувати осередок туберкульозної інфекції за ступенем епідемічної небезпеки; визначити шляхи зараження ТБ;
- сформулювати основні принципи інфекційного контролю;
- продемонструвати знання та порядок проведення первинної (БЦЖ- вакцинації) профілактики туберкульозу;
- визначити знання та порядок проведення вторинної профілактики туберкульозу (хіміопротекції);
- сформулювати профілактичні заходи з санітарної та санітарно-освітньої профілактики, їх завдання;
- оформити реєстрацію випадків на туберкульоз;
- порядок здійснення клініко-лабораторного та інструментального моніторингу за якістю лікування;
- демонструвати формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим, а також принципами фахової субординації.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні дані про туберкульоз.

Визначення, епідеміологія, етіопатогенез, чинники ризику, імунітет при туберкульозі. Організація медичної допомоги хворим на туберкульоз: міжнародні стандарти контролю за туберкульозом, настанови МОЗ України щодо виявлення, діагностики, лікування, профілактики, диспансерного нагляду. Особливості роботи стоматологів з пацієнтами, хворими на туберкульоз.

Тема 2. Методика обстеження хворого на туберкульоз.

Клінічні ознаки, підозрілі на туберкульоз легень, тактика лікаря-стоматолога. Сучасні підходи до виявлення та діагностики туберкульозу. Алгоритм діагностики легеневого туберкульозу. Додаткові методи дослідження щодо проведення диференційної діагностики.

Тема 3. Поняття про осередок туберкульозної інфекції.

Категорії осередків за ступенем епідемічної небезпеки. Робота лікаря-стоматолога в осередку туберкульозної інфекції.

Тема 4. Діагностика та диференційна діагностика туберкульозу щелепно-лицевої зони та порожнини рота, можливі ускладнення.

Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз щелепно-лицевої зони та порожнини рота. Ведення випадків з ускладненнями.

Тема 5. Діагностика та диференційна діагностика туберкульозу верхніх дихальних шляхів (носу й придаткових пазух, мигдаликів, гортані, трахеї, бронхів) та периферичних лімфатичних вузлів.

Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз верхніх дихальних шляхів (носу й придаткових пазух, мигдаликів, гортані, трахеї, бронхів) та периферичних лімфатичних вузлів.

Тема 6. Особливості діагностики ТБ/ ВІЛ, ТБ / ВІЛ / вірусні гепатити.

ВІЛ-асоційований туберкульоз. Патогенез туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції. Найчастіші форми, перебіг, лікування туберкульозу у хворих на СНІД.

Клінічні особливості перебігу гепатитів у хворих на туберкульоз.

Тема 7. Соціальна, санітарна та санітарно-освітня профілактика, їх завдання. Інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний захист. Стандарти інфекційного контролю та якості епідеміологічного нагляду за хворими на

туберкульоз.

Методи здійснення соціальної профілактики туберкульозу.

Інфекційний контроль у закладах медичної допомоги різного рівня.

Тема 8. Первинна специфічна профілактика ТБ (вакцинація БЦЖ). Вторинна специфічна профілактика (хіміопрфілактика) туберкульозу.

Вакцина БЦЖ. Техніка вакцинації. Протипоказання до вакцинації БЦЖ. Оцінка місцевих реакцій організму на введення вакцини. Ускладнення протитуберкульозних щеплень. Вторинна специфічна профілактика (хіміопрфілактика) туберкульозу, показання, методика проведення.

Тема 9. Загальні принципи лікування туберкульозу. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворих на туберкульоз.

Загальні принципи антимікобактеріальної терапії: комплексність, комбінованість, контрольованість, тривалість і безперервність, етапна послідовність, індивідуальний підхід. Протитуберкульозні препарати (ПТП): класифікація, дози, методи і кратність введення в організм хворого.

Тема 10. Клініко-лабораторний та інструментальний моніторинг за якістю лікування. Критерії вилікування хворих на туберкульоз. Поняття про хіміорезистентність.

Методи оцінки ефективності та безпеки фармакотерапії. Можливі побічні реакції на антимікобактеріальні препарати.

Тема 11. Заходи та засоби, спрямовані на попередження інфікування медичних працівників при проведенні стоматологічної допомоги пацієнтам, хворим на туберкульоз.

Особливості використання засобів та заходів, що спрямовані на попередження інфікування медичних працівників у закладах стоматологічної медичної допомоги.

Тема 12. Основні бар'єри, з якими стикаються люди під час лікування ТБ.

Особливості спілкування з представниками ТБ спільноти; висвітлення наявних в Україні законодавчих норм захисту прав людей, що зустрілися з проблемою туберкульозу; особливості надання правової допомоги пацієнтам з ТБ. Права та обов'язки лікаря та хворого.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Семінари	СРЗ	Загалом
Тема 1. Загальні дані про туберкульоз. Визначення, епідеміологія, етіопатогенез, чинники ризику, імунітет при туберкульозі. Організація медичної допомоги хворим на туберкульоз: міжнародні стандарти контролю за туберкульозом, настанови МОЗ України щодо виявлення, діагностики, лікування, профілактики, диспансерного нагляду. Особливості роботи стоматологів з пацієнтами, хворими на туберкульоз.	2	8	10
Тема 2. Методика обстеження хворого на туберкульоз. Клінічні ознаки, підозрілі на туберкульоз легень, тактика лікаря-стоматолога. Сучасні підходи до виявлення та діагностики туберкульозу. Алгоритм діагностики легеневого туберкульозу. Додаткові методи дослідження щодо проведення диференційної діагностики.	2	8	10
Тема 3. Поняття про осередок туберкульозної інфекції. Категорії осередків за ступенем епідемічної небезпеки. Робота лікаря-стоматолога в осередку туберкульозної інфекції.	4	4	8
Тема 4. Діагностика та диференційна діагностика туберкульозу щелепно-лицевої зони та порожнини рота, можливі	2	4	6

ускладнення. Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз щелепно-лицевої зони та порожнини рота. Ведення випадків з ускладненнями.			
Тема 5. Діагностика та диференційна діагностика туберкульозу верхніх дихальних шляхів (носу й придаткових пазух, мигдаликів, гортані, трахеї, бронхів) та периферичних лімфатичних вузлів. Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз верхніх дихальних шляхів (носу й придаткових пазух, мигдаликів, гортані, трахеї, бронхів) та периферичних лімфатичних вузлів.	2	4	6
Тема 6. Особливості діагностики ТБ/ ВІЛ, ТБ / ВІЛ / вірусні гепатити. ВІЛ-асоційований туберкульоз. Патогенез туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції Найчастіші форми, перебіг, лікування туберкульозу у хворих на СНІД. Клінічні особливості перебігу гепатитів у хворих на туберкульоз.	2	6	8
Тема 7. Соціальна, санітарна та санітарно-освітня профілактика, їх завдання. Інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний захист. Стандарти інфекційного контролю та якості епідеміологічного нагляду за хворими на ТБ. Методи здійснення соціальної профілактики туберкульозу. Інфекційний контроль у закладах медичної допомоги різного рівня.	4	4	8
Тема 8. Первинна специфічна профілактика ТБ (вакцинація БЦЖ). Вторинна специфічна профілактика (хіміопрфілактика) туберкульозу. Вакцина БЦЖ. Техніка вакцинації. Протипоказання до вакцинації БЦЖ. Оцінка місцевих реакцій організму на введення вакцини. Ускладнення протитуберкульозних щеплень. Вторинна специфічна профілактика (хіміопрфілактика) туберкульозу, показання, методика проведення.	2	4	6
Тема 9. Загальні принципи лікування туберкульозу. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворих на туберкульоз. Загальні принципи антимікобактеріальної терапії: комплексність, комбінованість, контрольованість, тривалість і безперервність, етапна послідовність, індивідуальний підхід. Протитуберкульозні препарати (ПТП): класифікація, дози, методи і кратність введення в організм хворого.	4	6	10
Тема 10. Клініко-лабораторний та інструментальний моніторинг за якістю лікування. Критерії вилікування хворих на туберкульоз. Поняття про хіміорезистентність. Методи оцінки ефективності та безпеки фармакотерапії. Можливі побічні реакції на антимікобактеріальні препарати.	2	4	6
Тема 11. Заходи та засоби, спрямовані на попередження інфікування медичних працівників при проведенні стоматологічної допомоги пацієнтам, хворим на туберкульоз. Особливості використання засобів та заходів, що спрямовані на попередження інфікування медичних працівників у закладах стоматологічної медичної допомоги.	2	4	6
Тема 12. Основні бар'єри, з якими стикаються люди під час лікування ТБ. Особливості спілкування з представниками ТБ спільноти; висвітлення наявних в Україні законодавчих норм	2	4	6

захисту прав людей, що зустрілися з проблемою туберкульозу; особливості надання правової допомоги пацієнтам з ТБ. Права та обов'язки лікаря та хворого.			
Всього	30	60	90

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекції не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	ТЕМА	Кільк. годин
1	Тема 1. Міжнародні стандарти контролю за туберкульозом. Сучасні підходи до виявлення та діагностики туберкульозу. Стандартизація клінічної допомоги. Особливості роботи стоматологів з пацієнтами, хворими на туберкульоз	2
2	Тема 2. Клінічні ознаки, підозрілі на туберкульоз легень, тактика лікаря-стоматолога. Сучасні підходи до виявлення та діагностики туберкульозу. Алгоритм діагностики легеневого туберкульозу. Додаткові методи дослідження з метою проведення диференційної діагностики. Туберкульозу щелепно-лицевої зони та порожнини рота, можливі ускладнення.	2
3	Тема 3. Поняття про осередок туберкульозної інфекції. Категорії осередків за ступенем епідемічної небезпеки. Робота лікаря-стоматолога в осередку туберкульозної інфекції.	4
4	Тема 4. Діагностика та диференційна діагностика туберкульозу щелепно-лицевої зони та порожнини рота, можливі ускладнення. Особливості клінічного обстеження хворого на туберкульоз щелепно-лицевої зони та порожнини рота. Особливості курації випадків з ускладненнями.	2
5	Тема 5. Діагностика та диференційна діагностика туберкульозу верхніх дихальних шляхів (носу й придаткових пазух, мигдаликів, гортані, трахеї, бронхів) та периферичних лімфатичних вузлів.	2
6	Тема 6. Особливості діагностики ТБ/ВІЛ(СНІД), ТБ/ВІЛ/вірусні гепатити.	2
7	Тема 7. Первинна профілактика ТБ (вакцинація БЦЖ). Вакцина БЦЖ. Техніка вакцинації. Протипоказання до вакцинації БЦЖ. Оцінка місцевих реакцій організму на введення вакцини. Ускладнення протитуберкульозних щеплень. Вторинна профілактика (хіміопротифілактика) туберкульозу, показання, методика проведення.	4
8	Тема 8. Санітарна профілактика, її завдання. Заходи щодо профілактики туберкульозу серед осіб, які працюють в протитуберкульозних установах. Санітарно-освітня робота. Категорії диспансерного обліку.	2
9	Тема 9. Загальні принципи лікування туберкульозу. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворих на туберкульоз.	4

	Протитуберкульозні препарати (ПТП): класифікація, дози, методи і кратність введення в організм хворого.	
10	Тема 10. Поняття про хіміорезистентність. Клініко-лабораторний та інструментальний моніторинг за динамікою лікування хворого на ТБ. Спостереження за станом хворих на туберкульоз у процесі лікування. Методи оцінки ефективності та безпеки фармакотерапії. Можливі побічні реакції на антимікобактеріальні препарати.	2
11	Тема 11. Заходи та засоби, спрямовані на попередження інфікування медичних працівників при проведенні стоматологічної допомоги пацієнтам, хворим на туберкульоз.	2
12	Тема 12. Основні бар'єри, з якими стикаються стоматологи під час лікування ТБ. Особливості спілкування з представниками ТБ спільноти; висвітлення наявних в Україні законодавчих норм захисту прав людей, що зустрілися з проблемою туберкульозу; особливості надання правової допомоги пацієнтам з ТБ. Права та обов'язки лікаря та хворого.	2
	Разом:	30

5.4. Тема лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

6. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

№	ТЕМА	Кільк. годин
1	Тема 1. Визначення туберкульозу як захворювання. Основні епідеміологічні показники (інфікованість, захворюваність, хворобливість, смертність) та їх динаміка за останні 10-15 років. Поширення туберкульозу в країнах із різним рівнем економічного розвитку. Збудник туберкульозу, морфологічна будова, властивості. Види мікобактерій туберкульозу (МБТ) та їх епідеміологічне значення. Мінливість МБТ (L-форми, фільтруючі форми; персистенція, реверсія). Хіміорезистентні МБТ та їх клінічне значення. Атипові мікобактерії. Стійкість МБТ у навколишньому середовищі. Джерела туберкульозної інфекції. Виділення мікобактерій у навколишнє середовище. Шляхи зараження туберкульозом. Фактори ризику захворювання на туберкульоз. Патогенез туберкульозу. Імунітет при туберкульозі. Генетичні чинники захворювання на туберкульоз, характер його перебігу в чутливих та в лікарсько-стійких форм. Клінічна класифікація туберкульозу	8
2	Тема 2. Діагностика та диференційна діагностика туберкульозу легень. Провідні методи дослідження хворого на туберкульоз. Перелік симптомів, захворювань та ризиків, при яких пацієнту проводять обстеження на наявність туберкульозу в закладах охорони здоров'я Основний діагностичний мінімум. Додаткові методи дослідження з метою проведення диференційної діагностики. Лабораторна діагностика туберкульозу.	8
3	Тема 3. Осередок (вогнище) туберкульозної інфекції у стоматологічній практиці. Категорії осередків за ступенем епідемічної небезпеки. Робота лікаря-стоматолога в осередку туберкульозної інфекції: тактика лікаря при виявленні хворого на туберкульоз. Порядок реєстрації випадку хворого на ТБ. Особливості роботи стоматологів з пацієнтами, хворими на туберкульоз.	4
4	Тема 4. Етіопатогенез туберкульозу щелепно-лицевої зони та порожнини рота; патоморфологія, клінічні форми, діагностика та диференційна діагностика, класифікація. Ускладнення, їх лікування та попередження.	2
5	Тема 5. Етіопатогенез туберкульозу верхніх дихальних шляхів (носу й придаткових пазух, мигдаликів, гортані, трахеї, бронхів) та периферичних лімфатичних вузлів. Патоморфологія, клінічні форми, класифікація. Діагностика та диференційна діагностика. Особливості клінічного перебігу. Ускладнення. Надання невідкладної допомоги.	2
6.	Тема 6. Позалегеневий туберкульоз. Особливості клінічних ознак та діагностики ТБ/ВІЛ(СНІД), ТБ/ВІЛ/вірусні гепатити. Клініко-лабораторні симптоми та синдроми порушення функціонального стану нирок та печінки. Діагностика, диференційна діагностика ВІЛ/СНІД, гепатитів та ко-інфекцій. Ускладнення. Лікування. Правила проведення діагностично-лікувальних процедур. Умови захисту медичного персоналу.	6
7	Тема 7. Специфічна профілактика ТБ. Первинна профілактика ТБ (вакцинація БЦЖ). Вакцина БЦЖ. Техніка вакцинації. Протипоказання до вакцинації БЦЖ. Оцінка місцевих реакцій організму на введення вакцини. Ускладнення протитуберкульозних щеплень. Вторинна профілактика (хіміопротифілактика) туберкульозу, показання, методика проведення,	4

	ефективність.	
8	Тема 8. Санітарна профілактика, її завдання. Заходи щодо профілактики туберкульозу серед осіб, які працюють в протитуберкульозних установах. Запобігання зараженню людей від хворих на туберкульоз тварин. Санітарно-освітня робота. Категорії диспансерного обліку.	4
9	Тема 9. Загальні принципи лікування туберкульозу. Антимікобактеріальні препарати. Стандартні режими лікування хворих на туберкульоз. Загальні принципи антимікобактеріальної терапії Протитуберкульозні препарати (ПТП): класифікація, дози, методи і кратність введення в організм хворого. Стандартні режими хіміотерапії.	6
10	Тема 10. Хіміорезистентність підстави щодо формування, види, тактика стоматолога. Спостереження за станом хворих на туберкульоз у процесі лікування. Методи оцінки ефективності та безпеки фармакотерапії. Побічні реакції на антимікобактеріальні препарати. Особливості фармакотерапії туберкульозу у вагітних, у хворих на патологію нирок, печінки, у ВІЛ-інфікованих.	4
11	Тема 11. Клініко-лабораторний та інструментальний моніторинг за якістю лікування. Критерії вилікування хворих на туберкульоз. Профілактичні заходи на стаціонарному та амбулаторному етапах лікування ТБ	4
12	Тема 12. Психологічні аспекти формування стигматизації та дискримінації хворих на ТБ та поєднану патологію (ТБ/ВІЛ/вірусні гепатити), Висвітлення наявних в Україні законодавчих норм захисту прав людей, що зустрілися з проблемою туберкульозу. Права та обов'язки лікаря та хворого. Особливості надання правової допомоги пацієнтам з ТБ..	4
	Разом:	60

7. Методи навчання

Практичні заняття: забезпечується методичними розробками для кожного заняття, наочними засобами навчання для кожного заняття (презентації, відео - лекції), інформаційним ресурсом кафедри, структурованими алгоритмами контролю вмінь.

Самостійна робота: здобувачі забезпечуються методичними розробками з самостійної роботи, наочними засобами навчання (відео - лекції, презентації), інформаційним ресурсом кафедри, тематикою самостійних робіт, структурованими алгоритмами контролю вмінь; самостійна робота передбачає роботу з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, з банком тестових завдань Крок, вирішення клінічних завдань.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усна відповідь на питання за матеріалом поточної теми; розв'язання типових і нетипових клінічних ситуаційних задач; контроль практичних навичок; тестування.

Підсумковий контроль: залік

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

- Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
- Оцінка практичних навичок:
 - уміння правильно проводити курацію хворого, призначати та трактувати результати лабораторного та інструментального обстеження, обґрунтувати діагноз на підставі

аналізу клінічних та допоміжних методів обстеження, визначати ступінь епідеміологічної небезпеки та проводити епідеміологічні заходи у вогнищі туберкульозної інфекції.

- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті:

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних, інструментальних досліджень та епідеміологічного анамнезу хворого, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних, інструментальних досліджень та епідеміологічного анамнезу хворого з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних, інструментальних досліджень та епідеміологічного анамнезу хворого з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних, інструментальних досліджень та епідеміологічного анамнезу хворого.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150

Незадовільно («2»)

Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Збудник туберкульозу, його види і форми існування (L-форми), властивості.
2. Вклад видатних вчених у розвиток фтизіатрії (Р. Кох, Кальметт і К. Герен, З. Ваксман, М.А. Ліннікова).
3. Джерела туберкульозної інфекції. Виділення мікобактерій у навколишнє середовище. Шляхи зараження туберкульозом. Патогенез туберкульозу.
4. Клінічна класифікація туберкульозу.
5. Види профілактики туберкульозу.
6. Види санітарної та санітарно-освітньої профілактики ТБ, їх завдання.

7. Складові компоненти інфекційного контролю (адміністративний, інженерний, індивідуальний захист).
8. Первинна та вторинна профілактика туберкульозу.
9. Категорії вогнищ туберкульозної інфекції за епідемічною небезпекою.
10. Клінічні ознаки, підозрілі на туберкульоз легень, тактика лікаря-стоматолога.
11. Алгоритм діагностики легеневого туберкульозу.
12. Діагностика та диференційна діагностика туберкульозу щелепно-лицевої зони та порожнини рота.
13. Діагностика та диференційна діагностика туберкульозу верхніх дихальних шляхів.
14. Особливості діагностики ТБ/ ВІЛ, ТБ / ВІЛ / вірусні гепатити.
15. Антимікобактеріальні засоби та режими лікування хворих на туберкульоз.
16. Клініко-лабораторний та інструментальний моніторинг за якістю та ефективністю лікування.
17. Профілактичні протитуберкульозні заходи на стаціонарному та амбулаторному етапах лікування хворих на ТБ та категорії диспансерного обліку.
18. Заходи та засоби щодо профілактики туберкульозу серед осіб, які працюють в протитуберкульозних установах.
19. Чинники ризику при роботі стоматологів з пацієнтами, хворими на ТБ;
20. Особливості роботи стоматологів з пацієнтами, хворими на туберкульоз.
21. Стандарти якості епідеміологічного нагляду за ТБ та інфекційного контролю.
22. Про заходи та засоби, спрямовані на попередження інфікування при проведенні стоматологічної допомоги хворим на туберкульоз.
23. Оформлення реєстрації випадків на туберкульоз.
24. Продемонструвати формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим, а також принципами фахової субординації.
25. Психологічні аспекти формування стигматизації та дискримінації хворих на ТБ та поєднану патологію (ТБ/ВІЛ/вірусні гепатити).
26. Висвітлення наявних в Україні законодавчих норм захисту прав людей, що зустрілися з проблемою туберкульозу.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Наказ МОЗ України Про затвердження стандартів медичної допомоги «Туберкульоз» від 19.01.2023 р. № 102
2. Наказ МОЗ України № 530 від 25.02.2020 р. «Стандарти охорони здоров'я при туберкульозі». URL: https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/NakazMOZ_vid_25.02.2020_530_Standarty_medopomogy_pry_TB.pdf
3. ТУБЕРКУЛЬОЗ Клінічна настанова МОЗ України, заснована на доказових даних № КН 2021-530 від 17.11.2021. URL: <https://www.dec.gov.ua/mtd/tuberkuloz/>.
4. Наказ МОЗ України від 09.03.2021 № 406 "Про затвердження Порядку епідеміологічного нагляду за туберкульозом та Зміни до критеріїв, за якими визначаються випадки інфекційних та паразитарних захворювань, які підлягають реєстрації".
5. Наказ МОЗ України № 287 від 01.02.2019 р. «Про затвердження Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0408-19#Text>.
6. Наказ МОЗ України від 05.06.2019 р. №1292 «Про затвердження нового Клінічного протоколу із застосування антиретровірусних препаратів для лікування та профілактики ВІЛ-інфекції».
7. Позалегенеий туберкульоз.. Підручник. / Мацегора Н.А., Марічерда В.Г., Антоненко П.Б. [та ін.] за заг. Ред. Н.А. Мацегора. – 2022. – Одеса. – 430 с. (26,88 друк.арк.).
8. Туберкульоз Клінічна настанова МОЗ України, заснована на доказових даних № КН

2021-530 від 17.11.2021. URL: <https://www.dec.gov.ua/mtd/tuberkuloz/>

9. «Фтизіатрія» навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Мельник В.П., Панасюк О.В., Разнатовська О.М. та ін.; за ред. Мельника В.П.. – К. : «Книга-плюс», 2022.

Додаткова:

1. Профілактика туберкульозу. Навчальний посібник для студентів і лікарів- інтернів ВНМЗ IV рівня акредитації та лікарів / В. І. Петренко, М. Г. Долинська, А. В. Александрін, В. В. Петренко. Київ: 2 Print, 2017. 88 с. URL: <http://tb.ucdc.gov.ua/uploads/files/prophilaktica.pdf>.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. Вебсайт Центру громадського здоров'я МОЗ України. <http://phc.org.ua/>
2. Питання туберкульозу на сайті ВООЗ. <http://www.who.int/tb/en/>
3. Національний ресурсний центр з туберкульозу. <http://tb.ucdc.gov.ua/>
4. Стадії ВІЛ-СНІДу. www.ifp.kiev.ua > doc > people > vil-pop > vil-pop5
5. Сайт ТБ/ВІЛ. <https://aph.org.ua/uk/nasha-robota/ukraine/gf/>